

Visutá lanovka Tatranská Lomnica – Lomnický štít (1936-1938)

Projektant

Dušan Jurkovič, Juraj Orzságh,
Ing. Schinke, Karel Marvan

Zhotoviteľ

firma František Weisner – Ing.
Karel Maria Kosar

Užívateľ

Tatry mountain resorts a.s.

Miesto

Tatranská Lomnica, okres
Poprad, Prešovský kraj,
Slovensko

Popis

Lanovka je kyvadlová s nosnými, ťažnými a príťažnými lanami, dvojúseková, so 4 stanicami na trase. 1. úsek vedie z Tatranskej Lomnice (stanica za Grandhotelom Praha) na Skalnaté pleso Nadväzuje naň 2. úsek zo Skalnatého plesa na Lomnický štít.

Patrí k najväčším technickým atrakciám Vysokých Tatier. Od svojho vzniku až do roku 1956 držala dĺžkou dráhy 5 428 metrov svetový primát medzi osobnými lanovkami.

Po vyhlásení verejnej súťaže 18. júla 1935 Krajský výbor 28. augusta 1935 určil za víťaza chrudimskú firmu František Wiesner. Stavebné náklady mali predstavovať 14 995 154 korún (boli vysoko prekročené). 1. apríla 1936 sa začalo so stavbou.

Lomnická lanovka bola pre firmu František Wiesner prvou stavbou budovanou podľa vlastného projektu. Hlavným inžinierom bol Ing. Schinke, zamestnanec firmy Wiesner. Na projektovaní staníc lanovky sa podieľal Dušan Jurkovič, ktorý im dal neobyčajný architektonický tvar a Karel Marvan z Hradce Králové, ktorý projektoval vnútorné priestory.

Dopravu materiálu z Tatranskej Lomnice na Štart zabezpečovali tri nákladné autá firmy Weisner. Tony materiálu museli robotníci vyniesť na svojich chrbtoch alebo na dvojkoľosových vozíkoch ťahanými koňmi. Na trase dlhej asi 2,5 km prekonávali výškový rozdiel asi 600 metrov. Nákladná lanová dráha po dokončení dokázala za hodinu prepraviť až 10 ton materiálu. Výkop jám základov staničnej budovy na Skalnatom Plese sa začal 10. júla 1936. Po

mnohých komplikáciách a projektových zmenách bola 22. decembra 1937 staničná budova na Skalnatom Plese dokončená, ale dokončovacie práce na vnútorných objektoch boli skončené až v roku 1938.

Zároveň so stavbou staničných budov pokračovala výstavba podpier lanovky a montáž lán. Elektrickú energiu dodávala Tatranská elektrická vicinálna železnica z Popradu. Štyri nosné laná prvého úseku, každé o hmotnosti 23 ton, navinuté na bubny, boli na železničnú stanicu v Tatranskej Lomnici dopravené 24. novembra 1936. Po vytiahnutí všetkých štyroch lán na Štart premiestnili navijak na Skalnaté Pleso a postupovali rovnako. Laná na Skalnatom Plese boli, po viac ako mesačnej práci, vytiahnuté 19. júna 1937 a v budovách uložené na svoje miesto 19. augusta 1937.

Prvý výstup robotníkov na Lomnický štít sa uskutočnil 15. júla 1936. Horskí vodcovia označili výstupovú cestu a zabezpečili ju 300 metrovým oceľovým lanom, zakotveným do skaly. Od samého začiatku stavby bolo zrejmé, že bude potrebné vybudovať nákladnú lanovú dráhu. V tomto období robotníci na vrchol vyniesli takmer 300 ton dreva, piesku, cementu, ocele a iného materiálu. Po mnohých peripetiách nové nosné lano budúcej visutej lanovky bolo v budove stanice zakotvené až na jeseň 1939.

Koncom mája 1940 boli vykonané skúšky novej lanovky. V júni bolo v budove lanovky dané do užívania ústredné kúrenie. To umožnilo, aby už v októbri 1940 mohla začať pracovať Štátna meteorologická stanica.

Počas rekonštrukcie 2. úseku (skončila v roku 1989 – švajčiarska firma Von Roll) došlo k zmenám v koncepcii lanovky (počet nosných a ťažných lán) a výmene takmer všetkého strojného zariadenia. Po dodatočných prepočtoch bola zistená zbytočnosť podpery č. 10, preto bola odstránená. Bol nahradený systém 1 nosného a 2 ťažných lán systémom s 2 nosnými a 1 ťažným lanom. Výhodou tohto systému je vyššia stabilita voči bočnému vetru. Bolo tiež vymenené strojné zariadenie a kabína.

Koncom roka 2013 bola spustená do prevádzky nová kabínková lanovka Funitel zo stanice Štart po stanicu Skalnaté pleso. Lanovka je od rakúskej firmy Doppelmayr Wolfurt a zvýšila prepravnú kapacitu z 900 na 2400 osôb za hodinu.